

**CENTRUM SZKOLENIA POLICJI
W LEGIONOWIE**

Zakład Interwencji Policyjnych

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE NR 225

Piotr Konstantynowicz

TASER X2 - PODSTAWOWE INFORMACJE

**Bezpieczne postępowanie
w sytuacji użycia paralizatora elektrycznego
- aspekty praktyczne i proceduralne**

CENTRUM SZKOLENIA POLICJI W LEGIONOWIE

Zakład Interwencji Policyjnych

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE NR 225

Piotr Konstantynowicz

TASER X2 - PODSTAWOWE INFORMACJE

**Bezpieczne postępowanie
w sytuacji użycia paralizatora elektrycznego
- aspekty praktyczne i proceduralne**

Recenzenci: Andrzej Wiśniewski, Grzegorz Leśniak

ISBN 978-83-66957-67-1 (print)

ISBN 978-83-66957-68-8 (online)

Wersja elektroniczna publikacji dostępna na stronie:

<http://csp.edu.pl/csp/e-biblioteka/1184,Materialy-Dydaktyczne.html>

Zdjęcia: Piotr Konstantynowicz

Opracowanie redakcyjne: Monika Irzycka

Korekta: Ewa Kowalska

Skład: Ewa Szczubel

Wydział Wydawnictw i Poligrafii

Centrum Szkolenia Policji w Legionowie

Nakład 94 egz.

Spis treści

Wstęp	5
1. Ogólna charakterystyka paralizatora Taser X2	7
2. Prawidłowe noszenie paralizatora Taser X2 na pasie głównym	10
3. Zasada działania paralizatora – aspekt fizyczny i medyczny	12
3.1. Parametry impulsu elektrycznego	12
3.2. Wpływ prądu na organizm człowieka	12
4. Budowa i działanie kartridża Tasera X2	13
5. Procedury i sposoby sprawowania nadzoru	17
6. Taktyka postępowania przed użyciem paralizatora i po nim	18
6.1. Trójkąt frontalny i zasady bezpiecznego podejścia	18
6.2. Algorytm postępowania policjanta asekurującego	20
7. Procedury i sytuacje szczególne	22
Zakończenie	24
Bibliografia	25

Rozwój technicznych środków przymusu bezpośredniego w Policji stanowi odpowiedź na potrzebę zwiększania bezpieczeństwa zarówno dla funkcjonariuszy, jak i osób biorących udział w interwencji. W ostatnich latach szczególne znaczenie zyskały urządzenia przeznaczone do krótkotrwałego obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej – zwane potocznie paralizatorami lub taserami.

Ich wprowadzenie do uzbrojenia Policji było procesem rozłożonym w czasie i nadal trwa. Wynikało z potrzeby wyposażenia funkcjonariuszy w skuteczny, a zarazem mniej inwazyjny środek przymusu bezpośredniego.

Pierwszym aktem formalnym, który wprowadził paralizator do uzbrojenia Policji, była **decyzja nr 125 Komendanta Głównego Policji z dnia 11 stycznia 2007 r.** w sprawie wprowadzenia na uzbrojenie paralizatora elektrycznego **Taser X26**¹. Decyzja ta zapoczątkowała etap testów oraz praktycznego wdrażania tej technologii w jednostkach Policji. Następnie, w miarę rozwoju technologicznego oraz pozytywnej oceny skuteczności urządzeń, wydano **decyzję nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 2 stycznia 2013 r.** w sprawie wprowadzenia na uzbrojenie paralizatora elektrycznego **Taser X2**². Kolejnym krokiem była **decyzja nr 75 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lutego 2014 r.** w sprawie wprowadzenia na uzbrojenie paralizatora elektrycznego **Taser X26P**, będącego modernizacją wcześniejszej konstrukcji³.

Istotne znaczenie dla umocowania prawnego stosowania paralizatorów miało uchwalenie ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. 628), w której w art. 12 ust. 1 pkt 13 wprost wymieniono „przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej” jako jeden z usta-

¹ Decyzja nr 125 Komendanta Głównego Policji z dnia 11 stycznia 2007 r. w sprawie wprowadzenia na uzbrojenie Policji paralizatora elektrycznego TASER X26 (Dz. Urz. KGP Nr 2, poz. 8).

² Decyzja nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 2 stycznia 2013 r. w sprawie wprowadzenia na uzbrojenie Policji paralizatora elektrycznego TASER X2 (Dz. Urz. KGP poz. 5).

³ Decyzja nr 75 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie wprowadzenia na uzbrojenie Policji paralizatora elektrycznego TASER X26P (Dz. Urz. KGP poz. 17).

wowych środków przymusu bezpośredniego⁴. Tym samym paralizatory zyskały rangę środka prawnie dopuszczonego do użycia przez funkcjonariuszy Policji w określonych sytuacjach służbowych.

Urządzenie Taser X2 stanowi zaawansowaną wersję wcześniejszych modeli, umożliwia skuteczne i stosunkowo bezpieczne obezwładnienie osoby stwarzającej zagrożenie, przy jednoczesnym ograniczeniu ryzyka poważnych obrażeń. Zaprojektowano go tak, aby zastępował lub ograniczał użycie bardziej niebezpiecznych środków przymusu – takich jak broń palna czy broń gładkolufowa, zapewniał kontrolę nad osobą agresywną bez konieczności bezpośredniego kontaktu fizycznego, chronił funkcjonariuszy i osoby postronne przed skutkami eskalacji siły w sytuacjach dynamicznych, umożliwiał skuteczne przeprowadzenie czynności służbowych, takich jak zatrzymanie, zwiększał bezpieczeństwo interwencji wobec osób znajdujących się pod wpływem alkoholu, narkotyków lub w stanie pobudzenia psychoruchowego, kiedy inne środki są nieskuteczne.

Jednakże właściwe i bezpieczne wykorzystanie tego środka wymaga od policjanta nie tylko znajomości przepisów prawnych, ale również umiejętności praktycznych oraz świadomości medycznych i psychologicznych skutków działania impulsu elektrycznego na organizm człowieka.

Celem niniejszej pracy jest omówienie zasad bezpiecznego postępowania po użyciu paralizatora elektrycznego, ze szczególnym uwzględnieniem zadań i odpowiedzialności policjanta asekurującego. Materiał ten ma przede wszystkim charakter praktyczno-dydaktyczny i jest adresowany do funkcjonariuszy pełniących rolę asekurantów podczas interwencji z użyciem Tasera X2. Zwrócono szczególną uwagę na zachowanie właściwej taktyki podejścia, ocenę stanu osoby obezwładnionej, kontrolę bezpieczeństwa miejsca zdarzenia oraz przestrzegania procedur po zakończeniu działania urządzenia.

Opracowanie to nie stanowi materiału szkoleniowego dla tzw. użytkowników tasera, gdyż ich przygotowanie wymaga odbycia specjalistycznych kursów i uzyskania odpowiednich uprawnień. Głównym założeniem pracy jest natomiast przedstawienie kompleksowych zasad postępowania osoby asekurującej, która zwiększa bezpieczeństwo zarówno policjanta-użytkownika, jak i osoby poddanej działaniu paralizatora.

Autor

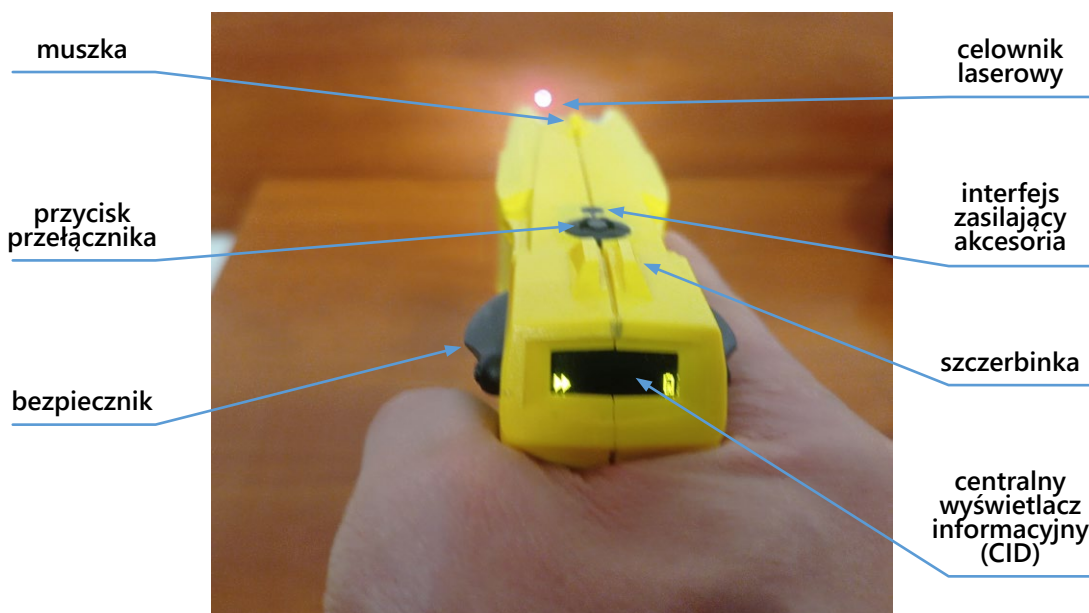
⁴ Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2025 r. poz. 555, z późn. zm.).

1.

Ogólna charakterystyka paralizatora Taser X2

Paralizator Taser X2 to elektroimpulsowe urządzenie obezwładniające, przeznaczone do użycia przez funkcjonariuszy Policji. Wyposażony jest w możliwość oddania dwóch strzałów bez konieczności przeładowania oraz system wizualno-dźwiękowy ostrzegania (funkcja „Arc Warning”). Urządzenie wyposażone jest w:

- 1) wyświetlacz cyfrowy,
- 2) celownik laserowy i/lub latarkę,
- 3) diodę LED,
- 4) baterię
- 5) lub baterię łącznie z kamerą (zapis elektroniczny aktywności)⁵.

Fot. 1. Wyświetlacz cyfrowy wraz z celownikiem laserowym.

⁵ Axon Enterprise. TASER X2 CEW User Manual. Scottsdale: Axon; 2021.

Fot. 2. Taser X2 – podstawowe elementy.

Fot. 3. Zestaw: paralizator typu Taser X2, kartridż i bateria.

Fot. 4. Zestaw: paralizator typu Taser X2, kartridż, bateria oraz bateria z wbudowaną kamerą.

Podstawowe parametry techniczne:

- masa: ok. 460 g bez kartridża,
- zasilanie: akumulator litowo-jonowy,
- liczba kartridży: 2,
- działanie impulsowe: 5 sekund (z możliwością przedłużenia),
- częstotliwość impulsów: 19 impulsów na sekundę daje efekt MNI (Neuromuscular Incapacitation – obezwładnienie neuromięśniowe).

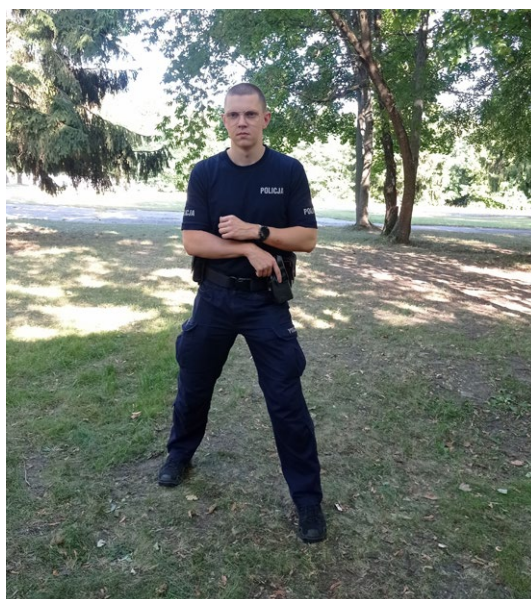
2.

Prawidłowe noszenie paralizatora Taser X2 na pasie głównym

Aby zapewnić bezpieczeństwo funkcjonariusza i osób postronnych, a także uniknąć pomyłki w sytuacji stresowej, paralizator powinien być przenoszony w sposób zgodny z wytycznymi KGP oraz zaleceniami producenta AXON^{6,7}.

Zasady noszenia paralizatora

1. Strona niedominująca (cross-draw) – urządzenie powinno być noszone po stronie przeciwnej do ręki dominującej. Przykładowo, funkcjonariusz praworęczny nosi paralizator po lewej stronie, uchwytem skierowanym do przodu.

Fot. 5–6. Prawidłowe umieszczenie paralizatora na pasie głównym.

2. Kabura dedykowana danemu urządzeniu – zapewnia ochronę urządzenia oraz możliwość szybkiego doboru, z blokadą uniemożliwiającą przejęcie przez osobę trzecią.

⁶ Komenda Główna Policji – Wytyczne dot. użycia paralizatorów elektrycznych w Policji, Warszawa 2022.

⁷ Axon Enterprise Inc. TASER X2 CEW User Manual. Scottsdale, AZ, 2021.

2. Prawidłowe noszenie paralizatora Taser X2 na pasie głównym

3. Ustawienie pod kątem – kabura powinna być zamocowana tak, aby dobyte paralizatora było ergonomiczne.
4. Separacja od innego wyposażenia – należy unikać umieszczania tasera w tym samym rejonie pasa głównego co broń palna.
5. Kontrola stanu przed służbą – sprawdzenie poziomu naładowania akumulatora, obecności kartridży i stanu mechanicznego kabury.

Prawidłowe rozmieszczenie wyposażenia i sposób noszenia minimalizują ryzyko błędów operacyjnych i zwiększają skuteczność działania w sytuacjach dynamicznych.

3.

Zasada działania paralizatora – aspekt fizyczny i medyczny

3.1. Parametry impulsu elektrycznego

Paralizator Taser X2 generuje impulsy o wysokim napięciu (do 50 000 V) i niskim natężeniu (ok. 1,2 mA). Taki rodzaj prądu umożliwia pokonanie oporu odzieży i dotarcie do skóry bez powodowania trwałych uszkodzeń⁸.

3.2. Wpływ prądu na organizm człowieka

Działanie impulsu powoduje efekt neuromięśniowego zakłócenia funkcji ruchowych (**Neuro-Muscular Incapacitation, w skrócie NMI**)), co prowadzi do czasowego unieruchomienia ciała. Mechanizm ten polega na chwilowym zaburzeniu przewodnictwa nerwowego w mięśniach szkieletowych oraz wywołaniu ich mimowolnych, synchronicznych skurczów, całkowicie niezależnych od woli osoby poddanej oddziaływaniu. W efekcie osoba traci kontrolę nad układem mięśniowym, aczkolwiek możliwe jest bezpieczne ugięcie kończyn górnych i założenie kajdanek. Należy podkreślić, że w przeciwieństwie do **rigor mortis** (stężenia pośmiertnego), które charakteryzuje się trwałym usztywnieniem mięśni po śmierci, w przypadku użycia paralizatora ciało osoby zachowuje podatność na działania interwencyjne funkcjonariusza.

W przypadku **Tasera X2** osiągnięcie efektu **NMI** to około 18–20 impulsów elektrycznych wytwarzanych w ciągu 1 sekundy, czasie trwania pojedynczego impulsu to około 50–125 μ s i średnim prądzie około 1,2 mA^{9,10}.

Bezpieczne dla zdrowego człowieka natężenie prądu to do ok. 5 mA. Prąd o natężeniu przekraczającym 10 mA może powodować skurcze mięśni utrudniające oddech, a powyżej 30 mA – zatrzymanie akcji serca¹¹. Z tego powodu prawo nakłada obowiązek posiadania uprawnień przy obsłudze urządzeń przekraczających 10 mA¹².

⁸ Ho JD, Dawes DM, Miner JR. Conducted electrical weapon (TASER) effects on human physiology. *Police Quarterly*. 2009; 12(4): 435–446.

⁹ AXON Enterprise. *TASER X2 Conducted Electrical Weapon, Specifications*. Scottsdale, AZ: AXON, 2019.

¹⁰ Kroll MW, Ho J, Panescu D. Scientific overview of neuromuscular incapacitation devices. *J. Forensic Leg Med*. 2009; 16(4): 173–177.

¹¹ Kroll MW, Calkins H, Luceri RM, et al. TASER electronic control devices and cardiac arrest: Coincidence or causality? *Circulation*. 2014; 129(1): 93–100.

¹² Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz. U. poz. 1392).

4.

Budowa i działanie kartridża Tasera X2

Kartridż Tasera X2 to wymienny moduł zawierający dwie sondy oraz mechanizm wyrzutu. Każda sonda zakończona jest stalowym haczykiem oraz przewodem. Po naciśnięciu spustu mechanizm ciśnieniowy (nabój gazowy) wystrzeliwuje sondy z prędkością około 50 m/s. Rozstaw sond zwiększa się z odległością, co zwiększa skuteczność porażenia. Obie sondy muszą trafić w ciało celu, by zamknąć obwód elektryczny¹³.

Kolory osłon i zaślepek kartridży (wg oznaczeń producenta Axon)¹⁴:

Kolor	Zasięg	Przeznaczenie
Całkowicie żółte zaślepki, przezroczysta osłona transportowa.	4,6 m (15 stóp)	Taktyczny – do użycia przez jednostki specjalne. Kartridż bojowy
Całkowicie czarne zaślepki, przezroczysta osłona transportowa.	7,62 m (25 stóp)	Standardowy do użycia codziennego przez Policję. Kartridż bojowy
Całkowicie niebieska zaślepka, przezroczysta osłona transportowa.	7,62 m (25 stóp) treningowy	Do celów szkoleniowych, symulacje bojowe (LS), przewody nieprzewodzące.
Czerwone zaślepki, przezroczysta osłona transportowa.		Bezczynny resetowalny kartridż symulacyjny.

Kolorystyka kartridży ma na celu błyskawiczne rozróżnienie w stresowych sytuacjach i ograniczenie ryzyka pomyłki.

„Standaryzacja kolorystyczna kartridży tasera stanowi istotny element bezpieczeństwa operacyjnego – umożliwia szybkie zidentyfikowanie ich przeznaczenia w sytuacji interwencji”¹⁵.

¹³ Komenda Główna Policji, Wytyczne dotyczące użycia paralizatorów elektrycznych, Warszawa 2022.

¹⁴ Axon Enterprise Inc. (2025). TASER Training Manual. Scottsdale, AZ.

¹⁵ P. Kamiński, *Konstrukcja i działanie kartridża TASER – aspekty techniczne*, „Technika i Bezpieczeństwo” 2019, nr 3(28), s. 45–49.

Fot. 7. Kartridż bojowy. Całkowicie żółte zaślepki, przezroczysta osłona transportowa – zasięg 4,6 m.

Fot. 8. Kartridż bojowy. Całkowicie czarne zaślepki, przezroczysta osłona transportowa – zasięg 7,62 m.

Fot. 9. Kartridż szkoleniowy. Całkowicie niebieska zaślepka, przezroczysta osłona transportowa.

Fot. 10. Kartridż symulacyjny. Czerwone zaślepki, przezroczysta osłona transportowa.

Elementy kartridża:

- obudowa z tworzywa,
- dwie sondy z haczykami,
- przewody przewodzące prąd (ok. 5 m długości),
- nabój z gazem napędowym (azotem),
- styki elektryczne kontaktujące się z urządzeniem.

Fot. 11–12. Obudowa kartridża z przewodami wraz z dwiema sondami z haczykami.

Dźwięk towarzyszący działaniu tasera:

- jeżeli obie sondy trafią cel,
dźwięk jest cichy i stłumiony – energia przekazywana jest do mięśni,
- jeżeli jedna sonda trafi cel lub jeżeli żadna sonda nie trafi celu,
generowany jest głośny, pulsujący dźwięk łuku elektrycznego.

PAMIĘTAJ!

Gdy policjant asekurujący przypadkowo klęknie na przewód podczas trwania impulsu – poczuje lokalne ukłucie lub mrowienie.

Działanie Tasera X2 można podzielić na dwa tryby.

- 1. Tryb dystansowy (Probe Mode)** – wystrzelenie elektrod na odległość powodujące rozłożenie napięcia na dużej powierzchni ciała, skutkujące paraliżem mięśni.

Fot. 13.

- 2. Tryb kontaktowy (Drive Stun Mode)** – bezpośrednie przyłożenie tasera do ciała celu wywołujące miejscowy ból i dezorientację, ale bez pełnego unieruchomienia¹⁶.

Fot. 14. Palec wciska przycisk ARC.

¹⁶ Producent Axon Enterprise, specyfikacja modeli X2 i X26P.

5.

Procedury i sposoby sprawowania nadzoru

Procedura sprawdzenia paralizatora przed służbą¹⁷.

Podczas przygotowywania się do służby należy:

- 1) pobrać paralizator (sprawdzić, czy są wypięte kartridże);
- 2) sprawdzić wizualnie przyrząd (np. czy nie jest uszkodzona obudowa, czy gniazdo baterii nie jest wyrobione i czy znajduje się w niej bateria);
- 3) odbezpieczyć paralizator i sprawdzić poziom naładowania baterii (**poniżej 20% naładowania baterii nie pobieraj urządzenia do służby**);
- 4) sprawdź stan naładowania baterii oraz serię i numer paralizatora z poziomu urządzenia, wchodząc do menu (nie zawsze stan naładowania odczytywany na wyświetlaczu po odbezpieczeniu urządzenia będzie pokrywał się ze stanem pokazanym z odczytu menu);
- 5) dokonać wpisu do książki pobrań paralizatora (serię i numer urządzenia) i rodzaj kartridży;
- 6) zrobić test iskry (bez kartridży przez 5 sek.) i test łuku przyciskiem ARC;
- 7) ustawić na paralizatorze laser i latarkę (**pamiętaj, bez podłączonych kartridży – mamy laser z jednym punktem naprowadzającym, z podłączonymi są dwa lasery z dwoma punktami naprowadzającymi**);
- 8) odbezpieczyć i sprawdzić rodzaj kartridży (jako pierwszy zamontuj w gnieździe po lewej stronie z dłuższym zasięgiem);
- 9) zabezpieczyć paralizator w kaburze.

¹⁷ Wytyczne nr 4 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie wybranych procedur i sposobu sprawowania nadzoru nad postępowaniem policjantów lub innych wyznaczonych osób z przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, pozostającymi na wyposażeniu Policji – § 8.

6.

Taktyka postępowania przed użyciem paralizatora i po nim

6.1. Trójkąt frontalny i zasady bezpiecznego podejścia

Przy podchodzeniu oraz po skutecznym trafieniu należy zachować **tzw. trójkąt frontalny**. Takie ustawienie pozwala użytkownikowi oraz osobie asekurującej na:

- 1) obserwację celu i otoczenia,
- 2) wydawanie stosownych poleceń,
- 3) ocenę skutków działania po użyciu tasera,
- 4) uniknięcie przez osobę asekurującą kolizji z przewodami lub sondami,
- 5) szybkie podejście osoby asekurującej do obezwładnionego i założenie kajdanek.

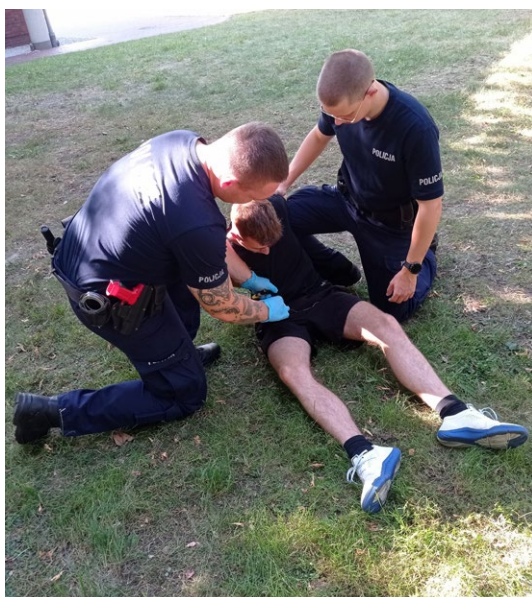

Fot. 15. Ustawienie frontalne przed oddaniem strzału.

6. Taktyka postępowania przed użyciem paralizatora i po nim

Fot. 16–17. Bezpieczne podejście i założenie kajdanek.

Fot. 18–19. Bezpieczne usunięcie sond, zabezpieczenie kartridża oraz sprawdzenie osoby.

W sytuacji użycia lub wykorzystania paralizatora, polegającego na wystrzeleniu kartridża, sondy, które trafiły cel poprzez ich wbicie się lub odbicie, niezależnie od tego, czy doszło do przerwania tkanki skórnej czy też nie, uznaje się za **materiał skażony szkodliwym czynnikiem biologicznym**.

Pamiętaj!

***Użytkownik** zabezpiecza wystrzelone sondy w pojemniku kartridża (igłami skierowanymi do środka) i umieszcza w nitrylowej rękawiczce celem utylizacji, zgodnie z procedurą przyjętą przez jednostkę organizacyjną Policji. Zużyte kartridże dokumentuje odrębną notatką służbową zawierającą numer identyfikacyjny kartridża, która po zapoznaniu się z jej treścią przez bezpośredniego przełożonego, stanowi podstawę do rozliczenia zużytego kartridża na podstawie odrębnych przepisów¹⁸.*

CZYNNOŚCI PRZED UŻYCIEM PARALIZATORA

1. OKRZYK POLICJA.
2. STOSUJ SIĘ DO POLECEŃ.
3. UŻYJ PARALIZATORA.
4. ODDZIAŁYWANIE PSYCHOLOGICZNE – LASER NA CIELE OSOBY, WYBRAĆ STREFY BEZPIECZNE DO DZIAŁANIA.

NIE CELOWAĆ: W GŁOWĘ, OCZY, SZYJĘ, SUTKI, KROCZE.

5. KONTROLA ŁUKU.
6. 3x OKRZYK **PARALIZATOR** – informacja do policjanta, aby zgasić broń i szybko podbiec i założyć kajdanki.

UWAGA: jeśli mamy do czynienia ze zwierzęciem, np. psem, sam dźwięk powoduje, że zwierzę wariuje, zachowuje się niekonwencjonalnie.

6.2. Algorytm postępowania policjanta asekurującego

1. Ocena sytuacji po strzale (czy osoba upadła, czy jest w bezruchu).
2. Wezwanie osoby do pozostania na miejscu (wydawanie poleceń).
3. Utrzymanie kontaktu wzrokowego i dystansu (bezpieczna odległość na wyciągnięcie ramion – min. 1,5 m).
4. Po 1–2 sekundach: szybkie podejście od strony bocznej.

¹⁸ Wytyczne nr 4 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie wybranych procedur i sposobu sprawowania nadzoru nad postępowaniem policjantów lub innych wyznaczonych osób z przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, pozostającym na wyposażeniu Policji § 10.

5. Unikanie dotknięcia sond i przewodów.
6. Założenie kajdanek w pozycji leżącej.
7. Ocena stanu osoby (czy oddycha, czy jest przytomna).
8. W razie potrzeby: wezwanie pomocy medycznej (np. sonda utknęła w głowie, oku, szyi, kroczu, kości, osoba nie ma funkcji życiowych).
9. Zabezpieczenie przewodów i sond (dokonuje policjant, który użył paralizatora).

W razie **przypadkowego kontaktu (np. przykłęnięcia kolanem na przewody)**, funkcjonariusz może odczuć piekące mrowienie lub krótkotrwały ból, nie dochodzi jednak do porażenia neuromięśniowego. Jest to efekt częściowego kontaktu z aktywnym przewodem, co może chwilowo zakłócić koncentrację.

7.

Procedury i sytuacje szczególne

W przypadku kontaktu z osobami z grup szczególnego ryzyka (kobietami w ciąży, osobami starszymi, dziećmi, osobami z zaburzeniami psychicznymi, osobami pod wpływem środków psychoaktywnych), użycie traseru powinno być poprzedzone oceną proporcjonalności i konieczności.

Do ww. grupy należą również osoby:

- 1) z chorobami serca (arytmią, nadciśnieniem, kardiomiopatią),
- 2) z wszczepionym rozrusznikiem serca – zaburzenie pracy urządzenia może prowadzić do migotania komór¹⁹,
- 3) cierpiące na epilepsję (padaczkę) – impuls może wywołać napad drgawkowy²⁰,
- 4) będące pod wpływem narkotyków, dopalaczy, alkoholu – może dojść do tzw. excited delirium, czyli niekontrolowanego pobudzenia psychoruchowego i zgonu²¹,
- 5) z otyłością i chorobami metabolicznymi – które zwiększają podatność na komplikacje.

Osoby będące pod wpływem substancji psychoaktywnych mogą nie reagować na standardowy impuls paralizatora, co prowadzi do jego wielokrotnego użycia – a to z kolei zwiększa ryzyko poważnych powikłań zdrowotnych²².

¹⁹ Zipes, D.P. (2012). Sudden cardiac arrest and death associated with TASER electronic control devices. *Circulation*, 125(20), 2417–2422.

²⁰ Amnesty International. (2008). 'Less than lethal'? The use of stun weapons in law enforcement.

²¹ Physicians for Human Rights. (2012). *Tasers and Human Rights*. Boston.

²² FRA (European Union Agency for Fundamental Rights). (2019). *Use of force by police: challenges and good practices in the EU*.

Każda interwencja powinna zostać udokumentowana²³:

- sporządzona **notatka służbowa** (z użycia/wykorzystania przedmiotu przeznaczonego do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej),
- dołączony do notatki wydruk raportu z rejestru pracy paralizatora,
- dołączony materiał audio-wideo (np. z kamery AXON),
- poinformowany przełożony.

Notatka jest następnie oceniana przez przełożonych oraz w niektórych przypadkach przez komórki kontroli wewnętrznej lub zewnętrzne organy nadzorcze (np. Rzecznika Praw Obywatelskich).

„Transparentność i pełna dokumentacja każdej interwencji z użyciem paralizatora to fundament odpowiedzialności instytucjonalnej i ochrony praw jednostki”²⁴.

²³ Wytyczne nr 4 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie wybranych procedur i sposobu sprawowania nadzoru nad postępowaniem policjantów lub innych wyznaczonych osób z przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, pozostającymi na wyposażeniu Policji – § 9.

²⁴ Amnesty International. (2021). „Guidelines for the use of electrical weapons in policing”.

Zakończenie

Paralizator TASER X2 jest skutecznym środkiem przymusu bezpośredniego, jednak wymaga znajomości budowy, działania, potencjalnych zagrożeń oraz taktyki interwencyjnej. Szczególną rolę odgrywa policjant asekurujący, którego działania powinny być szybkie, bezpieczne i zgodne z algorytmem. Utrwalenie procedur oraz praktyczne szkolenie funkcjonariuszy mają kluczowe znaczenie dla bezpiecznego użycia paralizatora.

Bibliografia

- Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2025 r. poz. 555, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz. U. poz. 1392).
- Decyzja nr 125 Komendanta Głównego Policji z dnia 11 stycznia 2007 r. w sprawie wprowadzenia na uzbrojenie Policji paralizatora elektrycznego TASER X26 (Dz. Urz. KGP Nr 2, poz. 8).
- Decyzja nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 2 stycznia 2013 r. w sprawie wprowadzenia na uzbrojenie Policji paralizatora elektrycznego TASER X2 (Dz. Urz. KGP poz. 5).
- Decyzja nr 75 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie wprowadzenia na uzbrojenie Policji paralizatora elektrycznego TASER X26P (Dz. Urz. KGP poz. 17).
- Amnesty International. (2021). „Guidelines for the use of electrical weapons in policing”.
- Amnesty International. (2008). ‘Less than lethal’? The use of stun weapons in law enforcement.
- Axon Enterprise Inc. TASER X2 CEW User Manual. Scottsdale, AZ, 2021.
- Axon Enterprise Inc. (2023). TASER Training Manual. Scottsdale, AZ.
- Axon Enterprise. TASER X2 CEW User Manual. Scottsdale: Axon; 2021.
- Axon Enterprise. TASER X2 Conducted Electrical Weapon, Specifications. Scottsdale, AZ: AXON, 2019.
- FRA (European Union Agency for Fundamental Rights). (2019). Use of force by police: challenges and good practices in the EU.
- Ho JD, Dawes DM, Miner JR. Conducted electrical weapon (TASER) effects on human physiology. *Police Quarterly*. 2009; 12(4): 435-446.
- Kamiński P., Konstrukcja i działanie kartridża TASER – aspekty techniczne, „Technika i Bezpieczeństwo” 2019, nr 3(28), s. 45–49.
- Komenda Główna Policji, Wytyczne dotyczące użycia paralizatorów elektrycznych, Warszawa 2022.
- Kroll MW, Calkins H, Luceri RM, et al. TASER electronic control devices and cardiac arrest: Coincidence or causality? *Circulation*. 2014; 129(1): 93–100.

Kroll MW, Ho J Panescu D. Scientific overview of neuromuscular incapacitation devices. J. Forensic Leg Med. 2009; 16(4); 173–177.

Physicians for Human Rights. (2012). Tasers and Human Rights. Boston.

Producent Axon Enterprise, specyfikacja modeli X2 i X26P.

Wytyczne nr 4 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie wybranych procedur i sposobu sprawowania nadzoru nad postępowaniem policjantów lub innych wyznaczonych osób z przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, pozostającymi na wyposażeniu Policji (Dz. Urz. KGP poz. 82, z późn. zm.).

Zipers, D.P. (2012). Sudden cardiac arrest and death associated with TASER electronic control devices. Circulation, 125(20), 2417–2422.

ISBN 978-83-66957-68-8